

Podpisati se dopisi se... Priopćena su plana... Oglasi od 8 re...

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi... Oglasi od 8 re...

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rasta stalo stvari, a zasluga sve pokvari“, Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na otelom arku.

Dopisi se vraćaju ako se i nećakaju.

Nobilijevanilistovi se neprimaju. Preplaća a poštarijom stoji 5 for., za seljake 3 for. i 1 za poljod. Razmjerni broj 3 1/2, i 1 za poljod. Inva. Ispravcarstvo poštara.

Na malo jedan broj 6 novč.

Uredništvo i administracija naša su u Via Farosio br. 14.

Istarski sabor.

V. zasjedanje.

IX. sjednica 10. februara 1894.

Priustani: predojednik dr. M. Camptolli; 26 zastupnika; vladin zastupnik Al. Eluachogg. (Galerija dobro po...

Predsjednik otvori sjednicu u 11 sati; tajnik Bartoli pročitao zapisnik zadnje sjednice, koji se odobri bez primjedbe. (Obzirom na interpelaciju zastupnika Mundaia na zem. odbor glasi izvješće: „Mandir potčinio čitati spis u slavenom jeziku. Predsjednik je upominjao, da pravilnik ne dopušta čitanja, i ako se radi o naciji, da mu ju je morao prije dati to mu zabranjivo čitati, a pošto zastupnik Mandir prosi čitati, uzme ma predsjednik riječ).

Predsjednik pročitao, da su stigle molbe za podporu slušatelj silezofiji i prava na avuđilatu u Beču; Jelena i Emilia Sussa i Privitelio zahvaljuju se na podporah; zemaljski odbor podnosa zakonsku osnovu o promjeni zakona o posumljenju Krassa; dopis ministarstva i mišljenje zemaljskoga odbora o pronosu tribunala iz Rovinja u Pulu. Svi ti predmeti upućuju se dotičnim odborom. Zemaljski odbor predlaže zakonsku osnovu o gospodarstvu, koje bijahu u predzadnjem zasjedanju prihvaćene, a ne bijahu sankcionirane; upućuje se na predlog zastupnika Bubbo političko-gospodarskomu odboru, u koji izabere većina još dva člana i to zastupnike Tomasia i Rizzia.

Predsjednik pročitao, da je dr. Dukić podnio interpelaciju na oer. kr. vladu. Interpelaciju čita dr. Laginja, pošto je podulja a sam interpelant nešto boljihav. Interpelacija ta glasi:

Upit poštovanoga zastupnika rovinjske trgovačke komore, dra. Constantina i drugova, postavljen u saboraku sjednici 13. pr. maj. na visoku vladu radi tobožnjega zatezanja občinskih izbora u Pazinu, nuka potpisano, da iznesu u javnost, što sledi:

Trogodišnja perioda upravnomu vieću porezne Pazin istekla je dne 3. junija 1893. Dopisom 12. aprila 1893. obratio se je občinski načelnik na o. kr. poresni ured u Pazinu molbom, da ovaj na občinski trošak i to na temelju najnovijega porozovnoga propisa priredi točan imenik svih poreznovnika porezne pazinske občine.

Nakon što je poresni ured dne 27. aprila 1893. pripisao zahtjevanj i uredovno potvrđeni imenik, podelo se kod občine radići na sastavu listina biraca.

Občinsko je glavarstvo dne 12. julija 1893. pozvano od o. kr. kotarskoga poglavara, da neodvlačno izloži izbornu listinu i da ih osim toga u ovrhovljenom prepisu podnese kotarskomu o. kr. poglavaru. Občinskim oglasom 21. julija 1893. obnarodovano je, da se počam od 21. julija listine svakomu na uvid izložene, i istodobno ustanovljen rok od 1. do uključivo 8. agusta 1893. za podnošenje prigovora. Zahtjevani prepis listina biraca nije podnesen o. kr. kotarskomu poglavaru, jer nije takav zahtjev osnovan u zakonu, kako je to istoj oblasti priobćeno.

U određeno doba podneseno je sedam pismenih reklama, koja je svaka sadržavala prigovore, odnoseći se na veći broj biraca, u reklamu 8. agusta 1893. broj 2601 zahtjevalo se je, da se 66 novih biraca iz grada Pazina unese u izbornu listinu, tvrdeći jednostavno, da plaćaju izbornoga državnoga poraza više od 1 for. na godinu.

Občinska komisija rešila je u propisanom roku od 8 dana sve reklame i odmah izdala dotične odluke. Odbila je epušeći reklam, da se unese u listinu 66 novih biraca, jer se dotičnici nenađeno uneseni kao poreznovnici u izkazu o. kr. poroznoga ureda, niti su u reklamu priložili kakvu izjavu u dokaz, da je na njihov teret propisan kakav porez. Osim toga ne

mogoše biti uneseni u listinu, što nije bio poznat točan iznos poraza, a to je produrjet, da se koga uvrti u prvo, drugo ili treće tielo.

Proti ovoj odluci občinske komisije podnesen je utok 14. agusta 1893. broj 9560 na o. kr. kotarsko poglavarstvo, kao što je uložan utok 14. agusta 1893. broj 2502 proti odluci ređene komisije, gdje je prihvatila više prigovora te dostićno ispravila listine. Poslednji utok podnesen je od osoba, kojim nije bilo uručena občinska odluka, pošto su se reklamanti občinskom odlukom zadovoljili.

O. kr. kotarsko poglavarstvo u Pazinu, rešavajući utoka rešitom 8. septembra 1893. br. 6560, medju ostalim naložilo je: 1. da se unese u izbornu listinu u III. tielo 65 novih biraca (utok 14. agusta 1893. broj 2650), jer da ovi za tjerjanje zanata u poreznoj pazinskoj občini plaćaju godišnjega poraza iznosov nameta izmedju 2-5 for.;

2. dajuć u većem dielu mjesta utoku 14. agusta 1893. br. 2502, odredilo je, da se provedu izpravi u listinah; te je

3. samo o. kr. kotarsko poglavarstvo sastavilo posvo novi izkaz biraca, naloživ občinskomu načelniku, da bude taj novi izkaz mjerodavan za provedbu izbora.

ad 2. Glode 65 občinara, koje je o. kr. kotarsko poglavarstvo ad 1 pripisalo pravo izbora, valja istaknuti sledede:

Nakon što su izložene listine biraca (22. julija), o. kr. kotarsko poglavarstvo pripisalo je občinskomu glavarstvu po više obrtnih prijava, pozivajući ga, da se u roku od 3 dana izjavi, koliko će pojedini obrt ili trgovina na godinu davat dohodka. Takvih je prijava stiglo dne 24. julija 1894. četiri, dne 26. julija 1893. čotrijašt, dne 28. julija 1893. šest.

Ovim nalogom zadovoljeno je odmah. Dne 1. augusta pripjelo je na občinu takvih obrtnih prijava 4 vadeset dvo, dne 2. augusta jedanašt, dne 3. augusta dvoct uz nalog, da se podnese u roku od 3 dana množenje občinskoga glavarstva.

Dne 4. augusta urgira o. kr. kotarsko poglavarstvo, da se u roku od 24 sata zadovolji gornjim nalogom. Občinsko glavarstvo odgovorilo je dne 5. agusta 1893. da se ono mora prije obaviti, koji i kakvi su ti mnogobrojni novi obrtnici i trgovci, a zato da se potražuje koji dan, jer ima občina i drugih prešnih posala za obaviti. Na ovaj odgovor izdao je o. kr. kotarski poglavaru u Pazinu još istoga dana dekret pod brojem 6082, kojim nalaze občinskomu glavarstvu, da još istoga dana podnese svoje izjave vrhu 24 molba za izdajuć obrtnoga lista ili u protivnom sluđu noka odmah makar i neizpunjene formulare vrati i to (vali) o. kr. kotarski poglavaru uvažavajući odgovornost, koja leži u predstojedem sluđuju na o. kr. kotarskomu poglavarstvu. Občinsko glavarstvo vratilo je isti istoga dneva neizpunjene formulare, pošto nije moglo toga u zahtjevano vrijeme ovršiti.

Iz ovoga postupka o. kr. kotarskoga kapetana te iz njegovih vlastitih riječi proizilazi na nedvojbeni način, da je on htio dati pripisati porez ređanim 65 novim obrtnikom i trgovcem u gradu Pazinu prije 8. agusta 1893. dana, kojim je izicao rok za podnošenje reklama proti izbornim listinama, dapače on govori o odgovornosti, kojoj bi podpio o. kr. kotarsko poglavarstvo, kad se nobi prevole ono, za čim je težio 65 občinara, da mogu kao biraci sudjelovati kod izbora.

Ako se pomisli, da ređanih 65 občinara pristaje uz talijansku stranku i da bitime prnjačan broj biraca isto stranke u III. tielu, to se potkono mišljenie pripušta izrući sad o navedenom postupku o. kr. kotarske oblasti, odnosno njezinoga prodstojnika, kojim postupkom očito pogoduje talijansku stranku na štotu hrvatsko.

Kada je ovaj 65-riči propisan porez, potpisani ne znaju, nu svakako polag na

vedenoga nije mogao biti propisan prije 8. agusta 1893. dakle i za dneva, kada su bile listine izložene.

Izborni red sa medjašnju grofiju Istru ne ima ustanova, koja se nalazi u izbornom ređu većega diela kraljevina i zemalja, sastupanih u carevinskom vieću, naime da može biti biradem samo onaj, koji bar godinu dana pred izborom plaća porez. Polag izbornoga reda za kraljevinu Dalmaciju može biti biradem samo onaj, na teret kojega je porez već pravomoćno propisan u času, kad se izbornu listine izlože. Taj po biradem najpovoljniji rok, vredit će i za medjašnju grofiju Istru. Pošto dakle onih 65 novih obrtnika i trgovaca nije izkazalo a niti izkazati moglo, da je na njihov teret bio već dne 22. julija 1893. pravomoćno propisan kakav državni porez, to ih je o. kr. kotarsko poglavarstvo neopravdano priznalo sa biradem.

ad 2. Glasom ustanove §. 17. izbornoga reda može se podneti u roku od 3 dana na o. kr. kotarsko poglavarstvo utok proti odluci občinske komisije, koja rešava reklame samo onda, ako komisija uzkrati zahtjevani ispravak izbornih listina. Spomenuti utok od 14. agusta 1893. broj 2652 podignut je pako proti odluci občinske komisije, kojom je prihvaćen reklam to dostićno ispravljeno listine. Ovaj utok imalo je o. kr. kotarsko poglavarstvo a d li mi ne odbiti. Nu ono ne samo da ga nije odbilo, nego ga je uzelo u meritorno rešenje, to mu je u većem dielu i udovoljilo.

ad 3. Polag §§. 12. i 17. izbornoga reda sastavlja občinski načelnik listine biraca. Pošto je o. kr. kotarsko poglavarstvo sastavilo posvo novi imenik biraca, to ai prijavja veće pravo nego li ga ide. Kad bi se izbori na temelju takovih listina — sastavljenih od o. kr. političke oblasti — proveli, oeli izborni operat bio bi ništavan, pošto se izbori imaju se zakonu provesti jedino na temelju listina, što ih je priredio občinski načelnik.

O. kr. kotarsko poglavarstvo, izdavajuć odluku navedenu pod 1, 2 i 5, imalo je pred očima ustanovu navedenoga §. 17. polag koje o. kr. kotarsko poglavarstvo odlučuje konačno, te njegova odluka ima vrediti za izbor, koji se u teknu nalazi.

Proti ovakvoj odluci neima dakle dalnjega priziva, ako se izuzme pritužba kod vrhovnoga upravnoga sudita u Beču, koji pako redovito neustavlja provedbu izbora.

Kad ima dakle o. kr. kotarsko poglavarstvo konačno u ovakvoj stvari odučiti, to bi bila njegova dužnost paziti, da se štete svetlaja zakona, pošto može svaka protuzakonita rešitba prouzročiti mnoge nepravede i zla.

Občinski načelnik imao je sada odučiti, dali će izbora provesti na temelju protuzakonitih rešitba o. kr. kotarskoga poglavarstva ili cilu stvar izniti pred forum viših oblasti. Proniknut duhom zakonitosti i držke, da samo takve odluke o. kr. oblasti postaju pravomoćnim, koje su izdane u okviru postojećih zakona, uložio je isti u trodnevnom roku dne 14. septembra 1893. utok na visoko o. kr. Namjesništvo moluč, da digno kao ništavnu rešitbu o. kr. kotarskoga poglavarstva u Pazinu 8. septembra 1893. br. 6560, te naložii ovrhu poslednjemu, da se ograniči na rešitbu utoka podnesenih odlukam občinske komisije.

Visoko o. kr. namjesništvo u Tretu rešitvom 5. novembra 1893. br. 18251 nije dalo mjesta utoku, jer da se odluka o. kr. kotarskog poglavarstva u predložedom poslu polag §. 17. izbornoga reda ima smatrati konačnom.

O. kr. Namjesništvo nije se upustilo u meritorno razpravu pitanja, dali su odluke o. kr. kotarskoga poglavarstva ad 1, 2, 3 po zakonu ništavne, već je jednostavno glade poraza opazilo sledede: „Für die Beurtheilung des in der Steuerrechtlidigkeit begründeten Wahlrechtes kann nur

die zur Zeit der Anlegung der Wählerliste tatsächlich und rechtkräftig vorgeschriebene direkte Steuer mit Anschluss eines jeden Umschlages mangelnd sein.“ O. kr. namjesništvo tvrdi, da pravo izbora odvisi od činjenice, dali je na teret dotičnika faktično i pravomoćno propisan poruz bez nameta za vrijeme, kad se izbornu listine izlože. Polag ove izjave o. kr. namjesništva, koja se sudara sa nazorom občinskoga načelnika, nobi pripadalo pravo izbora onim 65 občinara, o kojih se govorilo ad 1, pošto nije na njihov teret dne 22. julija 1893 bio još nikakav porez propisan.

Oslanjajuć se na ovu izjavu o. kr. namjesništva občinski je načelnik u trodnevnom roku podnesao dne 14. novembra 1893 dalnji utok na visoko o. kr. ministarstvo unutarnjih posala u Beču, na koji se još očekuje rešitba.

Toliko o izborih sa upravno Vieću porezne pazinske občine.

Što se tiče izbora mještne pazinske občine, opaza se, da je zastupstvu istekno trogodišnji mandat dne 9. oktobra 1893. Občinski načelnik obratio se je dopisom 16. septembra 1893. br. 3065 na o. kr. poresni ured u Pazin moluč ga, da čim pri o m o g u d e priredi za 20 poreznih občina, što sadinjajuć pazinsku mjestnu občinu, izkazo poreznika, priokiv istodobno 70 araka tiskanica, da se za izkazo upotrebo.

Ređeni poresni ured dopisom 20. septembra 1893. br. 4087 odgovara, da će prirediti zatražene izkaze, ako občina plati for. 140 za radnju.

Pošto se je občini zatražena svota previsokom činila, jer je za isti posao god. 1889 platila samo svotu for. 45, to je občinski načelnik zamolio o. kr. fincajnalno ravnateljstvo u Tretu, da snazi svotu koju traži poresni ured za izpunjenje ređenih izkaza. Fincajnalno ravnateljstvo svojom odlukom 1. oktobra 1893. br. 29715 naobilo je občini, da se osoblje poreznoga ureda nemože upotrebiti sa prirodjenim izkaza, noka občinska uprava dopušlje svojega dovjeka u poresni ured, da priredi izkaze.

Proti ovoj odluci podnesao je občinski načelnik dne 12. oktobra 1893. utok na visoko o. kr. fincajnalno ministarstvo u Beču, gdje je istaknuo, kako utrok stoji občinsko glavarstvo na raspologaue poreznoga urada i njihovih organa u obavljajuć raznolikih posala i kako občina neustraži za sebe nogo u javnom interesu sa ređeno porozovno izkaze, da na temelju njih priredi listine biraca. Dosada je poresni ured uvijek priredjivao takve izkaze uz malenu odućtu, te ih priredio i za izbore upravnoga Vieća u Pazinu kako gori navedeno.

Nadalje razglabalo se, da občina treba porozovni izkaz, koji ima dokaznu moć, a takvo nobi imao izkaz prirodjen od zaobnika. Konačno istaklo se, da občina numa nego jednoga porozovnoga činovnika, koji nemože boraviti duže vremena u poreznom uradu, jer mora raditi u občinskom uradu.

Usupor svim tim razlogom visoko ministarstvo fincajnalno rešitvom 3. novembra 1893. br. 44288 nije zadovoljilo utoku. Ova rešitba priobćena je občini dne 21. novembra 1893.

Uslod toga dekretom 23. novembra 1893. ovlaštila je občina uprava Ivana Pucioća občinskoga savjetnika, da u poreznom uradu za vrijeme uredovnih sata priredi porezovne izkaze i da ih čim prije občini podnese.

Buduć se ima od svakoga porozovnika navesti zaobnice, koliko on plaća poraza za kućarinu, zemljaninu itd., i buduć se imaju u izkazu unesti bez obrisa na visinu poraza svi poresnovnici, kojih ima u 20 poreznih občinah preko 6000, to u svaku naravaki, da se taj posao nemože u par dana obaviti. Ovršen ovaj

posao, nastaje dugotrajna radja kod ob-
dine; da se privedi imenik svih biraca i
sastava listine za sva tri izborna tiela.
Pogledom na tekuci posao obdinskoga
glavara i pogledom na voliki broj po-
rezovnika, točan sastav imenika i izbornih
listina iziskuje dalje vremena.

Is navedenih nepobitnih činjenica ra-
zabratiti može svatko, zašto izbori upravnoga
Vieća u Pazinu još preodani nisu i
zašto nisu još izložene listine za izbor
zastupstva istoimenoj mjestnoj obdini.

Početkom spomenuti interpellant Dr.
Costantini i drugovi točno su obavijestili,
kada, što i koliko puta je u. kr. kotarsko
poglavarstvo u Pazinu pozvalo obdinskoga
načelnika, neka obavi ono, neka učini ovo.
Vladini organi radi, na koje opet apeli-
raju navedeni interpellanti, nisu propustili
nikakve zgode, a da ne nalaze, da se iz-
bori provedu. Zapreka koju radi rešeni
izbor upravnoga Vieća u Pazinu do danas
još proveden nije, je su zakon i pre-
veden o st. faktori, sa kojimi mora i vi-
soka vlada računati.

Pošto su u ovom upitu navedeno čin-
jenice visokoj vladi dobro poznate, to
podpisani stavljaju sledeći upit:

1. Smatra li visoka o. kr. vlada u
zakonu osnovanom odluku o. kr. kotar-
skoga poglavara u Pazinu 8. listopada
1893. br. 2650, kojom je uneseno u listi-
ne biraca za upravno pazinsko Vieće 65
osoba, na točat kojih nije dne 22. julya
1893. kad su bile izložene izborne listine,
bio još faktično ni pravomoćno propisan
nikakav državni izravni porez?

2. Smatra li visoka o. kr. vlada u
zakonu osnovanom istu odluku o. kr. kotar-
skoga poglavara u Pazinu, kojom je
povoljno rešen utok de pros. 14. agusta
1893. br. 2652, što je imao za predmet
izpravku, koje je obdinska komisija usled
podnesenja reklamo prihvatila?

3. Smatra li visoka o. kr. vlada u
zakonu osnovanom istu odluku o. kr. kotar-
skoga poglavara u Pazinu, kojom je
nalozeno obdinskom načelniku u Pazinu,
da provede izbore na temelju izbornih
listina sastavljenih od istoga kotarskoga
poglavara?

Poreč, 23. jenera 1894.
Dr. Dukić, Fr. Flego, M. Mandić, Dr. M.
Laginja, St. Jenko, D. Serčić, Vjek.
Spincić.

Na koncu uzlikkao zašt. Mandić
ironički: Živio F e k e t o !

(Za čitanja razgovarali se medju so-
bom članovi većine.)

(Dalje sledi.)

Novo držanje manjine.

Pod tim naslovom donosi službeni
list većine zemaljskoga odbora i sabora
Istre, članak na prvom mjestu u svojem
posljednjem broju od 10. febrara. Veli,
da je manjina išla po dva puta. Prvi
put da se je moglo uzeti kao osobnu de-
monstraciju. Posle drugoga puta da se je
moglo očekivati, da se već neće vratiti.
Došla je. Nedrži već dugih govora kao za
prijašnjih zasjedanja. Mjesto toga obasi-
pne predsjedništvo sa dugimi spisi, koji bi
imali biti razne vrste predlozi. Nego to
nisu predlozi kako bi imali biti, kratki i
popravljeni ustmenim obrazloženjem, kao što
se to čini u svih parlamentih i kao što to
propisuju saborski pravilnici. Naravno je,
da taj novi postupak manjine pobuđuje
u svakoj sjednici zlovolju, nesporazumljenje,
protimbu, i to tim više što nit predsjednik
nit većina nerazumiju tih spisa. Sve se
svadja na to, da se čini neprilike pred-
sjedniku, i da se zlo raspolažuje većinu.
To se nemože smatrati kao izvršavanje
prava, nego da se stvara nove nemile zgo-
dije, i možda sablazni. Na tu misao se
mora doći, jer se nemože pripustiti, da
manjina njora tako daleko izvršavanje prava
da bi mogla zahtevati, da se uzmu u raz-
pravu predlozi napisani hrvatski ili slo-
venski k bud kojim osnovi podnošenju ta-
lijanski. Predbacilo se je predsjedniku, da
neza hrvatski nit slovenski, htjelo bi se
ga valjda zasititi, al nek se znađe, da je
za njima većina. I predsjednički uređ je
tako sastavljen, da osim predsjednika ne
samo nitko hrvatski, a predsjednik je
je samo za to, da zamijeni zaprečna pred-
sjednika, a ne da bude prevodioc. U pa-
rlamentu u Beču može svatko govoriti
svojim jezikom, al samo jedan je jezik,
njemački, uređovni parlamenta. Kad se
hude u Beču isjednadiše svo jezike, tad
će moć i naš sabor slediti taj primjer.
Dok nije toga, držat će se samo jednoga
jezika s istim uslova kao parlamenta bečki.
U ostalom o razpravnom jeziku u saboru
može odlučivati samo sabor i nitko drugi.
Tako „L' Istria“.

Mi a njom malo kada polemizujemo,
jer govoriti njoj o pravih Hrvatima i Slove-
naca u Istri znači isto što govoriti ošepou
o bojah. Ovaj put nek ujoj bude iznimno
nekoliko rieči odgovora, tim više što ima
navedeni članak neki službeni karakter.

Nek si „L' Istria“, nit ko je za njom
nerazbija glavo, zašto su članovi manjine
išli prvi i drugi put. To je njihov posao,
sa koj su odgovorni samo svojoj savjesti
i svojim izbornikom.

Kao pravilnomjerac, „L' Istria“, zna-
jući zašto zastupnici manjine ndrže govora,
premućava razlog tomu. Manjina ga je
navela, i dala do znanja i saboru i na
druga mjesta, kao imenju i narodu.

Ta je i uzrok zašto možda više nego
li obidno piše — al uvijek držat se strogo
parlamentarnih običaja i koji zemaljskoga
ili saborskoga pravilnika. Doktor Marko,
ili tko za njom, reć bi da si je dao pre-
malo truda, da pročita parlamentarne obi-
čaje svega svijeta, pače on nepozna nit
onih našega parlamenta istarskoga. Da se
samo malu potruđi i poviri u stonografike
izvještaje istarskoga parlamenta, uvjerio
bi se, da je već mnogo predloga usledno
sa obrazloženjem bilo u njem predčitano i
pismeno predjedništvo izručeno. A toga
nigde nezabranjuje saborski pravilnik.
Nek se samo Dr. Marko, ali tko za njega
potruđi pročuti ga, pak će se i o tom
uvjeriti.

S toga, nit obzirom na parlamentarne
običaje cielog svijeta nit obzirom na pra-
vilnik nije naravno, da se postupkom ma-
njine pobuđuje zlovolju, nesporazumljenje,
protimbu. Zvoljuji, nesporazumljenje, pro-
timbam krivo je, što gospoda netrpe, da se
u sabornici sv. Frana u Poreču govori ili
čita hrvatski ili slovenski. Članovi manjine
to čine i činit će, imajući na svojoj strani
neporečivo pravo. Toga prava se oni nit
nemogu nit neće odreći nikad nit nikomu
za volju. Oni nemogu pomoći gospodinu
Marku nit onim, koji su sa njim, što jih
to ozvoljuje. Ako je izostavlja, ako je
žalostnih prizora, ako je i sablazni u sa-
boru, nisu tomu oni krivi, koji se svojim
pravom služe nego oni koji hoće da priče
vršenje toga prava, koji rađe proti zakonitini
i ustavnim pravom.

Niti nepravica, koja se događa ne-
njemačkim narodnostim u bečkom parla-
mentu nemože opravdati pređenje vršenja
prava članovim istarskoga parlamenta. U
ostalom smješno je činiti pripadošću izmed
parlamenta od 30 muža i izmed parla-
menta od 853 muža. Zašto nebi gospoda
radje iskala prispedobe sa jednakopostav-
ljenimi pokrajinskim sabori, u kojih je
zastupano više narodnosti, sa onimi u Dal-
maciji, u Gorici, u Ljubljani, u Insubruku,
Brnu, u Pragu, u Opavi? Nego oni si
utvaraju da su jednaki sa parlamentom u
Beču. Mi im ne možemo pomoći. Neka pak
znadu, da će mir i poradak, za kojim hrv-
atskim i slovenskim narodu, zaslađati u istar-
skom saboru jedra onda kad pripoznadu
paritet jezika hrvatskoga i slovenskoga koji
su si poseje srodni, talijanskomu. Raeno-
pravnost jest uvjet, bez kojega neka spor-
azumljenja.

O predsjedničkom uredu bolje je da
ne govorimo, ne radi naših, nego radi dru-
gih ljudi.

Pogled po svijetu.

U Trstu dne 14. febrara 1894.

Austro-Ugarska. Službeni list
bečki priobćio je previšnju odluku,
kojom se sazivilje carevinsko vieće na
dan 22. t. mj. na zasjedanja u Beč.
Kako se slutit, sjednice će trajati do
pod ukrasne praznike, te će se odmah
po uskrsu opet nastaviti.

Još zasjedaju skoro svi pokra-
jinski sabori. O istarskom i dalma-
tinskom imamo posebna izvješća. U
štajerskom pokrajinskom saboru po-
stavio je zašt. Starček prešni predlog,
da se odmah prigovori k d tainstarstva
prosvjeto radi zatvorenju čuđačke po-
litehnikke, koja je bila radi nekih
dijačkih demopatracijah zatvorena. Taj
predlog bio je prihvaćen.

U českom saboru bio je primljen
predlog o poboljšanju učiteljskih plaća.
Interpelirali su Mladošević vladu radi
dogodjajah kod razprava proti „Omla-
dini“. — Razprava proti „Omladini“
traje još sveučili. U ponedjeljak, kad se
je imala nastaviti razprava, došla
je u dvoranu velika hrpa stražara.
Na pojav tih počeli su obtuženici bućiti

i svakojake ironičke opazke stavljati.
Konačno su nekoji od njih odkrili
prsa, te ih podmetali stražarom neka
ih probodu, ali da ne dozvoljavaju,
da se razprava vodi pod bajnutačini.
Radi silne buke i pošto su branitelji
izjavili, da se odriču svoje zadace,
ako se stražari ne odstrane, morao je
predsjednik razpravu odgoditi. Drugi
dan nisu došli na razpravu ni obtu-
ženici, koji su na slobodi, niti branitel-
ji. Službenim putem bio je imenovan
braniteljem obtuženika, sudački pristav
Barnas. Razprava nadalje traje, te će
se završiti koncem ovog čedna.

U Ugarskoj se borba za i proti
civilnom zakonu zaostčuje. Peštanski
liberalni katolici sazvali su u nedjelju
skupštinu, kojoj je prisustvovalo oko
20.000 duša i koja se izjavila za ci-
vilni zakon. Predlagalo se nadalje su-
zvati skupštinu, na koju bi se pozvao
narod iz cijele Ugarske.

Srbija. Kralj je pozvao pod
oružje sve pričuvnike, da bi se kroz
četiri tjedna vježbanju podvrgli. Taj
ukaz se komentira tako, kao da bi
kruna imala posebnu kakvu nakanu
izvršiti, i to na godišnjicu proglašenja
Srbije kraljevinom. Kraljica majka da
je u veliko zabrinuta za sudbinu sina,
i da ga opominje, neka ne sledi sa-
vjete Milanova.

Italija. Vojno sudište osudilo je
nekoje buntovnike na 2 i više godina
tamnice. Obsadno stanje u Siciliji i
u jednom dielu Apuliji još traje.

Francuzka. Jedan mladi anar-
hist bacio je bombu u kavanu „Ter-
minus“; više je osoba ranjeno, ali
nijedan smrtonosno. Zločinca su ulovili
težkom mukom, jer je pucao na pro-
gonitelje iz revolvera. Redarstvenika,
koji ga je uhvatio, ranio je dosta teško
iz revolvera. Taj je redarstvenik od-
likovan vitežkim redom. Pred sudom
ponaša se zločinac jako drzko.

† Franjo dr. Rački.

Žalostna srca priobćujemo
hrvatskomu narodu Istre tužnu
viesť, koja nam je stigla iz Za-
greba, da je tamo preminuo dne
13. t. mj. kanonik-opat i učenjak-
historik, poznat širom svijeta, dr.
Franjo Rački, podlegav bolesti,
koja je bila, kako smo pred 20
dana javili, krenula na bolje, ali
se opet pogoršala do skrajnjega.
Rodio se u Fužini, u gorskom
kotaru, a umro je u 64. godini
doba svoje. — To je nenado-
knadiv gubitak, kojeg oplakuje
hrvatski narod u užoj Hrvatskoj
i širom svih zemalja, u kojih naš
narod živi. Bio je poznat u uče-
nom svijetu kao osobito nadareni
talentat i marljivi iztraživatelj hi-
storičkih spisa, to je sa svojimi
povjestničkim djeli tako na glas,
da se — možemo reći — nemože
povjestničkim djeli tako na glas,
da se — možemo reći — nemože
pisati historije jugoslavenskih na-
roda, ako se nebi upotrebili po-
dateci iz po njemu sastavljenih
kujigah, što mu ovjekovječuje ime
kroz sve generacije hrvatskoga
naroda. — Bio je najmiliji i oso-
biti prijatelj velikog biskupa
Strosmajera, kojega 80-godišnjicu
je providnost Božja ogorčila, po-
zval k sebi njegova ljubimca. —
U Zagrebu je sveobće žalost, kao
što je bila i sveobće sućut za
njegovo bolesti, i to kao kod po-
litičkih stranakah, tako i kod svih
slojeva stanovništva glavnoga
grada. Danas u četvrtak bio je
pogreb nezaboravnoga toga muža.
Lahka mu bila hrvatska omlja,
za koju je mnogo dobra učinio i
koju je toli ljubio!

Franina i Jurina

Fr. Si ti doznao, kako je tinjanski pulić
na puljčkom poslijetku zatulio?
Jur. Vero nisam tega čul, nego se tomu
ne čudim; jer znam; da rad tuli, ako
su mu puna jasla slami.
Fr. A šta mu je možda jaše spraznil dobit
tinjanski plovac?
Jur. Ter znaš, da nobi ni vodi zmutil od
dobroti, nego ono blago tuli, zaš je
sito tuje muki.
Fr. Da mu nebi proselo.
Jur. Ki ana!

Fr. Ala ma se Talijani trudo dokazat na-
šim kmetom, da su jim talijanski de-
putati dole hitili ezonar.

Jur. A šta ćeš; čine kako i on eigan, ki
je pobr glavu od zmaja, da je tobože
on cesarevu kcer od smrti oslobođil,
pak da će ju oženit. Kada je dođil
prvi oslobođitelj, pitaj je eigane, kade
su mu jeziki onah glav. Moj eigan
više, da mu nevalja sluparija, pobere
šila i kopita pak biž.
Fr. Vero imajš pravo, jer mi svi znamo,
da su nam to isposlovali naš ličpi
deputati. Bog neka jim to naplati.

Ivanu vitezu Trnskomu

odziv na njegovu pjesmu „Istri“.

Hvala Tebi, starče, što mi pjesmom bodriš
Moju Istru dragu,
Da se slogom paše, da mi čila bude
Čuva svoju snagu.

Vjeruj, nju će dalje istom stazom vodit
Dični njeni ljudi,
Doklen božja pravda i slobodna zora
Sretnoj ne zarudi!

Tvoja pjesma borce jošte više žari,
O moju starče siedi,
S njome to znadu, da ih brat u borbi
Pomnim okom sledi.

Poštenjem će Istra, doklen u njoj Hrvat
Bitiše i živi,
Ona će se borit i čudesa tvoriti,
Da se svijet divi!

Čuvao Te zdrava i još Višnji dao
Brodit Teojoj šaci,
Doklen himnu slavija na zapjevaš, starče,
Slobodnoj mi majci!

R. Katalinić Jeretov.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila
Metoda u Istri. U Trzinu sa-
kupio je g. Fran Bukovec for. 37-80, koje
je odpremio blagotku družbu g. dra. A.
Stangaru u Volosku. Darovali su sljedeća
gg.: Fran Bukovec, župnik 9 for., I. Fi-
lipčić, žup. 1 for., I. Grašić, žup. 2 for.,
I. Gvojtan, žup. 2 for., A. Ključer, župnik
1 for., A. Sebasta, kapelan 1 for., Anton
Sironić, župan 2 for., i majka mu Marija
Sironić 1 for., Ivan Sironić Frančot 2 fot.
i žena mu Ivanka 1 for., sin mu Petar
1 for. i žena njegova Ivanka 1 for., Petar
Ljiljević 1 for., Stjepan Brajković Mihin 1
for., Bartul Mlogović iz Kašćurga 3 for.,
Ivanka Sironić Maroon 1 for., Ivan Fran-
čotović Vojak 1 for., Miho Drajković 1 for.,
Legović Ant. 10 nvd., Tuhtan Ant. 60 nvd.,
Ivan Zović Buiđ 20 nvd., Ivan Ritoša 60
nvd., Ivan Koron 60 nvd., Ivan Jurec 60
nvd., Milič 80, Malib Zović 80 nvd., Ivan
Zović pl. Jos. 40 nvd., Ivan Sironić 20
nvd., Marko Legović 40 nvd., Jos. Rotar
80 nvd., Antun Rotar 20 nvd., Ivan Džrdić
40 nvd.

„Narodni List“ primio je iz Jelse 180
kruna i 80 šilira, sakupljenih 4. t. mj. u
Vrsniku i to prigodom ustoličenja na žup-
ničkoj stolici usor svećenika i vatrokog

rodoljuba popa Vicka Bojanica. I pri-
adradio domovi i svećeniku Strossmajer-
u A. Starčeviću. Doprinosi: Bojanic pop
Vjeko 15 kruna, Dubočević vit. Niko 10,
Gamulin kapelan Kuzma 10, Stjepić pop
Vjeko 8, Gligo Givanin 0, Peligrin de
Benvenuti 8, Duboković pop Ivo 5, N. N.
5, Štambuk dr. Ivo 5, Matijević pop Pavao
2, Šantić dr. Serafin 4, Duboković pop
Vjeko 4, Gamulin Moro Ante 4, Dobrović
Juro 4, Danderić Zuko 4, Avanzočić Ivo
4, Bakulić Vladislav 4, Carić Mato 4, Gr-
gčević Barnab 3, Sažunić pop Mate 2,
Vranjican Vjeko 2, Zanković Mate 2, Ga-
mulin Dobronić Ivo 2, Bojanic Luka Bar-
tulov 2, Bojanic veli Ivo 2, Gabeljić Anto-
2, Bojanic Marko 2, Vinković Niko 2, Ko-
vačević Niko ušitelj 2, Grigčević Mato 2,
Bratanić pop Stipe 2, Kovačević pop Jerko
2, Staničić Tadija 2, Bojanic Jakov 2, Carić
Pavao 2, Bojanic Petar 2, Radonić Prosper
2, Radonić Marin Prošpror 2, Spalatin
Stjepo 120, Ružević Ivo ušitelj 11, Zera-
ravica Marko 1, Marčević Gligovani 1,
Justinjanić M. ušitelj 1, Vučetić Marin
ušitelj 1, Gamulin Niko Kuzmina 1, Andreja
Andre ušitelj 1, Grčina Josip ušitelj 1,
Šantić Vjeko ušitelj 1, Miklauschitz Josip
ušitelj 1, Bojanic Juro 1, Borović Niko 1,
Božičević Vidić Bartul 1, Grigčević Jakov
20 fl. Franciević-Vitić Niko 20 fl.

Biskup Strossmajer navratio je 4. fe-
brara t. g. 80 godinu. Bog ga uzdrži zdrava
i čila na diku i ponos hrvatskoga naroda.

Njegova preuzvišenost namjestnik. Pod
tim naslovom čitam u zadnjem broju
glasila zemaljskoga odbora i saborske ve-
ćine listića „L'Isτρια“ iz Poreča koliko
alijedi:

„U četvrtak, oko polnoćna, došao
je u Poreč, sa parobrodom Palagosa sa
pomorske vlade, Njeg. preuzv. namjestnik
vitez Rinaldini. Jedva da se je iskr-
ceno posjeti zemaljskoga kapetana, s kojim
se je dugo zadržao. Poslije posjetio je
Mon. biskupa Fla ppa, s kojim se je
također prilično dugo zadržao.

Njeg. preuzv. objeđoval je u svr-
tištu „Alla città di Trieste“ te se
je vratila oko 7 sata popodne put
Trata področena na mulu od mjesnih od-
ličnjaka.“

Toliko rečeni listić a mi dodajemo
tomu, da je ujedno sa namjestnikom pu-
tovaao namjestički savjetnik vitaz Jet-
mar i namj. tajnik Dr. Pipitz to da
su isti ujedno sa zemaljskim kapitanom
Dr. M. Campitelli-em i namjest.
savjetnikom vit. Al. Eluščegguvu objeđo-
vali u spomenutom svratištu, gdje ih je
posjetio predsjednik kluba većine Dr.
A. m o s o.

Bog bi ga znao što je ovom zgodom
dovelo g. namjestnika u Poreč i što je sa
duhovnom i svjetovnom talijanskom go-
spodom tu zasnovao?

Razpisano mjesto sudca u Voleckom.
Službene novine javljaju, da je otvoreno
mjesto c. kr. kotarskoga sudca u Vole-
ckom, Moibe, sa dokaznicom o poznanju
talijanskoga, njemačkoga i hrvatskoga je-
zika, uložiti valja do 18. t. m. na dotičnu
višu sudbenu oblast. Poznanje hrvatskoga
jezika u kotaru gdje ima 98% Hrvata,
koji se služe isključivo tim jezikom, zaht-
jeva se tek na trećem mjestu. Za dan-
asnije odustajemo od svakog daljnje tuma-
čenja.

X. sjednica istarskoga sabora u Po-
reču 13. t. m. Sjednica započeo na 10½
sati. Predsjednik izriča, zaht. Dra Vo-
lperić a i Dra Dukčić, koji su poslom
zaprječeni doći k sjednici, to prvi pita
dopust za ostali dio zasjedanja, što mu
sabor dozvoljuje. Zaht. Jenko predložio
je zakonsku osnovu, da se promjeni po-
stojeći izborni red u zdravstveno odboru.
Izruča se polit. gospodarskom odboru. Isti
je podnio i prošitao interpelaciju na c. kr.
vladu u poslu jedne obveznice občine
Gradišča, kojoj su kamati sekvestrirani.
Predsjednik prošita talijanski u kratko sa-
držaj i domolovno upite.

Zaht. Mandić stavi i čita interpe-
laciju na c. kr. vladu u poslu sastavljanja
prvotnih i glavnih imenika onih osoba,
koje sadnjavaju porotno sudove. Pred-
sjednik postupa s interpelacijom kao i
gori, to izruči sa prevodom vladinomu
zastupniku.

Zaht. Spindić stavi i čita interpe-
laciju na c. kr. vladu radi posvovanjega
zamarnovanja pučkih škola za Hrvate poreč-
koga kotara. Predsjednik postupa kao prije.

Zaht. Venier pita ustmeno zemal-
ski odbor što li je ovaj učinio s njegovim
predlogom o gradnji ceste na buzelskom
krašu, stavljenom god. 1890.

Odgovara mu predsjednik Oleva što je
sve u tom poslu učinio zemaljski odbor.
Prihvatao je prilog Venierov, da zem.
odbor podnese zaht. u ovom zasjedanju u
tom poslu zakonsku osnovu na razpravu.

Zaht. Spindić čita interpelaciju na
zemaljski odbor radi gradnje ceste Poreč-
Dračevac. Interpelaciju je sam, ustmeno
prijavio predsjedniku u saboru, ustmeno
sjednice. Poslav predsjedniku interpelaciju
izlavi ovaj, da se ju dati na razpravu.

Zaht. Mandić čita interpelaciju na
zem. odbor radi zatiranja s ustrojenjem
pučkih škola sa hrvatskim i slovanskim
naukovnim jezikom. Nihi on nije prije iz-
ručio predsjedniku interpelaciju već je
samo istomu najavio. Predsjednik izlavi
— kao i gori primij interpelaciju.

Vladin komesar odgovara na interpe-
laciju zaht. Stangeru stavljen u sa-
sjedanju 1892. radi ušitelja Gros man-
a. Odgovor glasi tako, — da se oblasti nisu
mogle uvjeriti o dr. hih točkah kojima bijaše
okrivljen rečeni ušitelj i c. kr. zem. škol-
ski vijeće bilo je predložilo njegov pre-
mještan ali zem. odbor nije na to pristao.

Zaht. Constantini izvičućeje o sa-
katskoj osnovi gradnje ceste, omo-
vu prima vodina. Zaht. Flagoli stavo je
kod podrobne rasprave izpravak alga
predsjednik niti spomenuto nije.

Zaht. Constantini čita poduluje do skraj-
nosti strastveno sastavljen izvješće o
izvješću zem. školskoga nadzornika, kojom
prigodom bijaše smjeha ukljika i plok-
nja — dakako sa strane manjine ironičkih.

Zaht. Mandić stavo podulji pred-
log na predsjednik da bi ga ni spomenuto.

Jednaka sjednica sutra da se izerpi
dnevni red današnje sjednice.

Pastireki list. Primili smo korizmenu
poslanicu biskupa trdanske-koparskoga
proev. g. Ivana Nep. Glavino. U poslanici
su lipimi citati razjašnjenje, kako se čovjek
griehom pozivuje te gubi za vječnost i
sadašnjost, jer se odlučuje od Boga i
okoluje svojoj časti. Poudara osobito od-
lučnost sv. Stanislava Kostke, koji pre-
poručav ovaj prolazni svijet još u njeznoj
mladosti, a napustavši svu svoju braću
kroz dvie godine, da se primi požudnog i
griehnog življenja odgovarao mu dostičeno:
„za vječnost, a ne za prolazni
ovaj svijet sam stvoreni“. Poslanicu
pridodao je postni red za korizmu i oielu
godinu 1894. i opazke u pojašnjenje postnih
i svetacnih danah.

U pogledu glasoljice. Svrčanitvo bi-
kupije spjeteke, upodnelo je na sv. Ota-
pau poslanicu u obznanu glasoljice „li
staroslavenskog bogoslužja. Podpisano je
110 svećenikah, među kojima više ka-
njonikah. U vatikanu pobudila je ta okolnost
začudjenje, jer je poslanicu pripsjala u
vatikan mimo biskupa G. Nakiča, proti
komu čini se, da je u poslanici sadržano
više pritužbah.

Glavna skupština ženske podružnica
sv. Cirila i Metoda u Tratu održavala se
dne 11. t. m. u prostorijah „Slovanske
čitalnice“. Jednoglasno je izjavljeno po-
vjerje starom odboru, koji je ponovno
potvrđen, da vodi tu djelatnu našu žensku
družbu.

Iz Poreča pišu nam 12. t. m. Ja
danas bijaše uređena saborska sjednica u
11 sati prije podna. Svi u Poreču nala-
žeći se zastupnici sakupio se u zgradi
zemaljskoga odbora, dotično u klubskih
prostorijah čekajući, da ih saborski sluga
upozori na to, da se započeti sjednica.
Članovi hrvatsko-slovonskoga kluba deka-
u klubskoj sobi do 11½ sati, a tada se
uputio u sabornicu nebi li tamo doznali
razlog tolikomu zatiranju sa otvorenim
sjednicom.

Tuj doznaslo od jednog člana sabors-
ke većine, da se sa jedva održavati
sjednica, jer da nitima više članova većine,
koji su pušili preko noćjelje kući. Dvoje
napokon i jedan saborski pisar u sabor-
nicu sa pišemnom obznanom saborskoga
predsjednika, kojom javlja gg. zastupni-
ci, da sjednice danas nebudu, jer da su
nekoji zastupnici „silo m“ zapriječeni doći
k sjednici; buduću sjednicu da urije za-
sutra dne 13. t. m. Ta odluka st. pred-
sjedništva nebijase umjestna niti potrebna.
Jer se i onako ovo zasjedanje odvijalo sa
toga, a glavno stoga, što bijaše u Po-
reču toliko i više zastupnika, nego li ih
saborski pravilnik zahtjeva a da bude
sjednica zakonitija ili da se mogu za-
ključivati. Članova većine nebijase dođu-
će koliko da bi mogli sami razpravljati i za-
ljučke stvarati, su sa članovi manjine
bijaše zastupnika i više nego li ih mora
biti kod sjednice. Spomenutu odluku pred-
sjednika a s njim bez dvojbe i većine,
nemogu se inače protumčiti van tim, da
su se bojali izlaska manjine iz sabornice,
te da nebi bili mogli bez ove zaključivati.

U Opatije pišu nam 10. t. m. izmo-
dju najglasovitijih gostova ove sasane broji-
li smo ovdje Dra Teodora Bilrotha
glasovitoga učenjaka u ljednitskoj etrući i
profesora kirurgije na sveučilištu u Baču.
Amo je došao, da odpođino i da si po-

pravi poromeđeno zdravlje. Nije za pravo
bolovao, jer ga vidjevamo često vani sa
gospođjom, častćena i štovana od svih go-
stova.

Dne 6. t. m. prouo se na jednom
glas, da je učenjak svjetskoga glasa pro-
fesor Billoth preko noći preminuo. Ta
novila vijest konula se arca svijuh go-
stova, koji su sa poslanjem suvetaši stera-
učenjaka. Smrtju profesora Billotha ne-
stalo je najređoga kirurga ove doba. Tje-
lo pokojnikovo određeno bijaše željznicom u
Bač, gdje mu priredilo biše lio sjanjan po-
grob, kod kojega sudjelovahu članovi ce-
sariske obitelji, ministri i doputacije sveu-
čilištah, društva itd.

„Hrvatska Čitaonica“ u Medulini iz-
brala je jednoglasno na četvrti redoviti
glavnoj svojoj skupštini za počasno člavo
veleč. gospođu Vjekoslavica Spindića
i profesora i narodnoga zastupnika i
Dr. Matka Laginju narodnoga zastup-
nika i odvjetnika u Pulji.

Za odbor „Hrvatske Čitaonice“
Medulina, dne 5. febrara 1894.

Predsjednik Tajnik
Lorenzin Petar Ant. Rajčić

Iz Tinjana pišu nam 5 febrara. Ne-
znatan broj talijanskih sa nekimi izruči
priropinami, koji bez hrvatsko knetsko-
ruko nebi mogli ovdje obstati, nikad ne-
mijuje, dali svakom prigodom i buci u
kojeh zabadaju nos i hoće, da mate vodju
jer jim se čini da je prebistr. Nu mi za
nje nimalo nemarimo, jer znamo, da sa
jim laži i mržnja, ogovaranja i klevet-
anje najvažniji posao, i zato jih puštamo
na miru nek se valjaju u svojoj kaljuži.

Ali jer su sada turili u puljskog
„Somiera“ laži-dopis, kojim se udara
na našeg oblubljenog župnika, nemožemo
toga preuđati. Laži-dopisnik kaže, da
bijaše sa propovjedaonice u okrvi Tinjan-
skoj napovjedano, da su zaustavljeno ok-
snekuje glesje gonera, i da se ova osakuj-
mora pripisati Laginji i Spindiću,
koje da je dizao u sedmo nebo i da se
protivnici Talijanah služe svimi mogućim
sredstvi da zavaraju slavenske seljake.
Nadalje piše, da bi bilo doba, da se ovie,
nedopuščanim činom na put stano, te da
onaj, koji može, nek zabrani da svraćenici
nekroju svatih dužnostih svog orvangielskog
poslanstva, i napokon da onaj, koji služi
u ovoj okrvi, bi morao biti najprvi na red
pozvan.

Laži dopisnice! Prem imadeš usesa
dulja nego tvoji pobratim, te si morao čuti
ako si bio u okrvi, o čemu je propovjeda-
o naš župnik, t. j. o prvaj zapovjedji božjoj,
kako sa ima cijeniti i štovati slike i pri-
like božje i njegovih svatacah. Tobi je
dobro poznat naš g. župnik, koji je naj-
ustrojioji, ali jer neče da Vašim nečist-
nim splošak ide na ruku kao koji drugi,
izmišljalo proti njemu orae laži, kojima
nemogućete od njegova puštena obraza. Ljubi-
vi i poštovanje, koje gojimo do njega
sile nas, da se lačamo pera te pedemo
dopustiti da se u njegovu čestitu oebu-
dita, pak čemo ti svaki put odgovoriti, a
medjutim ti sarjetujemo, da metiš ne sa-
mo pred svojim vratu, dali i u svojoj
kući.

Iz Paza, koncec janara 1894. Javljamo
Vam, gospodine uređniče, da nos je proš-
log tjedna ostavio naš voleobljubljeni župe-
upravitelj, veleč. g. A. Ellner, zamje-
nivač ga vel. gosp. Stefanutti, bivši župe-
upravitelj u Draguču. Gosp. Ellner vam
je čestita i domovna duša, te si je u
kratko doba svoga boravka u Pazu stekao
ljubav i povjerenje, čemu služi za dokaz,
da ga izabramo prošlih izbora u občinsko
zastupstvo. Bio je vriedan nasljednik vič.
g. Požara; obadvojica imadu za našu župu
ne malih zasluga. Prvi time, što je drago-
voljno preuzeo školsku obuku, mladož stao
uz ostale prelmete vježbati u pjevanju,
koja je kasnije zamienula u crkvi stare
pjevanje hrvatskim crkvenim pjevanjem,
drugi time, što je u tom radu sliedio stope
svoga predstavnika. Zaista, pod Očkom
amo nije crkve, gdje bi se ljepše pjevalo,
nego li u pažkoj, koje pjevanje prave glas-
ovni harmonijama, što ga je ustipio gosp.
upravitelj priveneno crkvi. Steta, što od-
lazkom njegovim, nastaje nam u crkvi i
tog glazbah, s toga položamo na arca
našemu nevolimovanomu župniku, da se
skrbti za toli željeno orglje. Sretni smo,
što imademo doima nadarenoto tomu svl-
rača-silepca, koji se zadovoljava i malom
nagradaom. Daljni zasluga imenovane go-
spoda jest u tom, što je prijašnji voli-
kom požrtvovnošću opravio u vrlo lošoj
stanju mladož sa župni stan, a drugi, da
je malu staru župu crkviću povisio, pro-
dužio, poljsapao, rekaio bi: ponovio. Da je
obadvojice trebalo naprežanja i srčanosti,
dok su postignali, što sada posjedujemo i

živamo, to se neda tajiti, tko pozna nai-
siriomašnji puk, pak ih zato nikada zabo-
raviti nikom.

Dobrotvorima našim srdačna hvala, a
veleč. gosp. Stefanutti kličemo: „Dobro
došao!“

Iz Rieke pišu nam 4. t. m. : Svatko
zna, na što su madjarsku vladu dovolji
židovi i njihovi prištanje. Oni se teško na-
među vladu, te su ju dotle dotjerali, da
mora biti s njima solidarna u svemu, čak
u crkveno-političnim zakonih.

Prošlo je nekoliko vremena, odkada
su gospoda na vladu uđivala, da se ve-
lika većina mrzlo drži ili se očito opiri-
tim zakonom, te radi toga su potakli živ-
agitaaciju i bar donekle u tom uspelji
Ovde su n. pr. „tajno“ naložili našemu
gradskom zastupstvu, da se „slobodni“
izrazi u priloz t. zv. liberalne vlade, i
naše je zastupstvo ne iz osvjeđenja, ve-
iz obzira i podlosti jednoglasno odobri
vladin postupak i tim je zađobilo hvala
spjeve židovskih novina, osobito talijan
skih.

Kada se je doznalo, da je grof Bat-
thyany, riečki zastupnik na madjarskom
saboru, izašao iz t. zv. liberalnoga kluba
onda se počelo govoriti, da će se morat
gospodin grof odveći svoga mandata, ako
prema se znalo, da je velikoj većini na
roda po volji, što se je njihov zastupnik
pokazao neodvisnim od židova.

Vlada i židovi su opet složno agiti-
rali i naložili „tajno“ gradskom zastup-
stvu, da se izrazi proti postupku grofa
Bathyanya, te u sliedotoj sjednici grof
našega renegata Dall'Asta, gdje perorir
diznu do neba vladu, koliko je učinila za
Rieku (kao da vlada čini što god prot
svemu interesu u priloz Riečanu), pak
nakon razpravo zastupstvo je uđučilo iz-
raziti svoje sažaljenje radi zastupnikovog
postupka, nu ipak nisu glasovali za ne-
pouzdanicu, kako je želila vlada po riečki
poznatoga dr. Dall'Asta.

To vladi nije bilo dosta, ona je opet
„tajno“ zahtjevala, da se zastupnik riečki
odveći svoga mandata i da se drugi n-
mah izabere, ali na sve to grof nije po-
ložio mandata.

Za prošlu nedjelju bijaše savznani
skupština u „Hotel Deak“ uprav o podne
Sakupilo se možda preko 200 osoba, prvi
trećina bijahu židovi, druga trećina sa-
stajala se od samih činovnika, a u trećoj
su bili znatiželjni građani, mnogo stran-
naca, koji su došli, da se nauživaju izvan-
redne komedije. Glavni govornik je bio
isti Dall'Asta, koji je iztaknuo važnost
toga po njemu znamenitoga sastanka;
predložio je najprvo, da se izabere pred-
sjednika, a to doista i učinilo! Oni, koji
su sudjelovali kod sastanka, t. j. one prve
dvie trećine su izabrale jednoglasno starca
bogaštava Poschicha. On se primio pred-
sjedništva onako, kako on zna i otvoriti
sastanak. On je primio tu čast ne iz osvje-
đenja, jer se u te poslove nerazumlje,
niti iz ljubavi do vlade, nego iz same
tačine i u mudri, da bi se tako radeć vi-
teška vlada mogla sklonuti, da i njemu
starcu podieli tili željno očekivano „viteč-
stvo“. Zasadnjem predsjedničku stolicu počeo
ovako: Buduće je naš zastupnik
izašao iz parlamenta... na što mu
je bezo Dall'Asta prišaptano: ne, ne
iz parlamenta, već iz kluba...
Za njim progovori Dall'Asta, pohvalivši
vladu i Vekeria, liberalizam i napred-
njačstvo, izrazivši po vladinom naloga ne-
pouzdanicu zastupniku Bhtthyanya. Prve
dvie trećine su bučno glasovale za nepo-
vjerjenje, u mašine skoro nije bilo, jer
protivna stranka nije htjela prisustvovati
tj komediji. Židovi su došli na sastanak,
jer oni zahtijevaju zakon o civilnom braku,
a činovnici su došli, jer njim je naloženo
podpirati taj zakon, a naš renegat-gov-
vornik je došao, jer se liže vladu radi na-
čelnitke stolice, koja po svojoj prilici ima
biti skoro izpraženjena.

Uspjel sastanku je bio podpun flasko,
zato se zastupnik nede i nemisl zahvaliti.

Koliko je riečko pučanstvo odusov-
ljeno za židove i njihov zakon, možd bi
vzabratiti iz sliedćih činjenica.

Prošlog mjeseca su bili izihori u „Ca-
sino patriottico“ za odbor i ravna-
telstvo; htjelo je pod svaku cijenu u njega
ušetiti nekoliko židova, ali jok! Oni su
ostali na čiedilu, i zato se u zadnjem
sajmnom plesu nije vidilo od njih niti
jednoga.

Htjeli su uljest u o'hor „Fila-
monico drn matieo“, ali ondje su
sajno propali na obe zadovoljstvo.

Nedavno je bila sjednica trgovačke
komore i uđije je odsvajao podpnu flasko
prošloga sastanka u Hotelu Deak, jer ja
tj gosp. Poslich sa drugovj prista-
na to, da se komora za svaki važnu stvar
obrati ravno na zastupnika gospoda grofa

ljattanya, na onoga istoga, komu su pred etiri dana izrazili svoje nepouzdanje. To u dosljednosti, kakve se u nas često do-
 jadaju, i još jih imam u zalih za drugi
 mt, kada vas budem, obavjestio o grad-
 kili izborih, koji su obavijeni, ali ne još
 dobreni. Vas Roka c.

Iz Kastavske občine, 10. februara 1894.
 Na dopis iz ove občine u oijenju "Na-
 oji Slogi" broj 5 od 1. tek. mjes. kojim
 o prigradu novih štivah u kastavskoj ob-
 ini kritizira, upozorujem gosp. dopisnika,
 la nija trebao u to pitanje otelogo od-
 ora "Gospodarske zadruge" u Kastvu
 nještati, jer se odbor zadruge u svojih
 jediteah o novoj štivri nikada bavio
 nije, a to stoji i u izvješću go sp.
 a jnika, koji spominje, da nije to djelo
 odbora zadruge, već občinskog zastupstva
 otično občinskog odbora za štivu.

„*Jedan odbornik „Gospodarske zadruge“*“

Iz Lovrana, na popo: ieu 1894. Pred
 nekoliko vremena složilo se nekoje plem-
 site i čestite gospodjice, da će se u za-
 jednici predbrojiti na nekoje zabavne listove,
 pa da će se čitanjem valjanog štiva sve
 vite naobrazovati. Ta hvaloslovna nakana,
 koja je kod svih poštenih našla na po-
 vladjivanje i priznanje razdražila je živca
 naših neposlušaca, koji napadnuše tada
 poznatim svojim neštirim načinom u pul-
 skojoj nakazi na gospodjice, pa i na to-
 božnjeg njihovog predsjednika. A zašto?
 Zato, što su se spomenute gospodjice
 usudile predbrojiti na hrvatske listove.....
 Zašto pak na tobožnjeg predsjednika? —
 Jer se uudio, da im kadšto proflita i pru-
 tamaš kakav hrvatski sastavak ili kekvu
 hrvatsku pjesmicu. Eto na što se oni erde,
 eto zašto je poznati „delija“ navalio
 došao u Lovran, da rasturbi po šitavom
 svijetu, kako se u Lovranu utrojiilo „ta j-
 n o d r u ž i t v o“ (ženске dakako), neka vrst
 omladine i kako bi trebalo, da se u Lovranu
 proglasi izmizano stanje kao u Siciliji, pa
 da se ustanovi vojni sud (consiglio di guerra)
 a njega ili njegovog oca imonuje predsjedni-
 kom, pa nek se Hrvati vjetaju. To bi još je-
 dina želja bila potovavnoga našega uo-
 njaka avistokog glasa. Na mi, odbijajuć
 u presiriom gnjusne njihove insinuacije, do-
 vikujemo im, da se njihovog gnjeva nimalo
 nebojimo; da talijanaška, pardun „maga-
 roča trumbosa ne pridnu na ne-
 besa“; da kad bi smo mi mogli pisati,
 košto to oni čine, da bi ih svijet malko
 bolje poznavao. Zaboravili su na kojejake
 pikantne zgode agusta njevesca, zaboravili
 su na kojejake kaplice, koje kad bi znale
 govoriti izpričale bi nam što šla, zabora-
 villi su i na nekake procese uz zatvorenc
 vrata. Na sve su to oni zaboravili, pa
 napadaju na naše gospodjice, koje na nj-
 lovu voliku žalost, neće da se kite —
 margaritociami.

Iz Zadra pišu nam 10. t. mj. Eto mo
 ovog puta da vam se javim sa nekoliko
 rieči o našem saboru. Hrvateko je našelo
 svakako u ovim zasjedanju do danas odr-
 žalo liepu pobjedu, a najviše je tome do-
 prinjeo krasni upravo sjajni govor velog
 Biankina na baš čisto pravstki. On je
 porazio njime zastupnika t. sv. Srba Bje-
 lanovića i kazao Srbima, da im mora biti
 ova obraz kad se ljube i bratimo s duš-
 manom hrvatskog i srbskog imena i je-
 zika. Talijanašima je naravski ovdje od-
 zvanilo. I stare naše oportuniste našojake
 uživio je taj govor, te je većina njih od-
 hravala Biankinu, i iza njegovog govora
 nastalo i med njima nešto više života.
 Klaić je dapače jučer interpellirao pred-
 sjednika što je ob adresi. Govorio je i
 zastupnik t. sv. Srba dr. Baljak (novoizab-
 rani), al on nije mogao pobiti Biankina,
 nit spustiti umjetno srpatvo-talijanaštvo. —
 Njegov je govor bio liep i biran — al
 pušto laskanje sad vladi sad potaljačenim
 Hrvatima. U obće gg. Srbi govore and,

kao da su rođeni talijanaši i da učvrsto
 tje više neprimodal savas priustvovali su
 „in corpore“ plesu „Lege nazie-
 nalo“.

Javna zahvala.

Podpisani drži si ugodnom dužnošću
 zahvaliti se najučtivije vriednim diletantom
 naše čitaonica naime gijci Emi Grosman,
 te gg. R. Vlahu, F. pl. Kleinmayr-u, V.
 Rubošić, M. Haidingeru, F. Buzdonu, E.
 Karlavaris-u, I. Siničiću i J. Brajanu, kao
 što i pjevačici gijci I. Kornmüller, koji su
 naše mile gostove omako liepo pozabavili
 prigodom II. veselice od dana 4. febr. t.

Nadalje zahvaljujem od srca svojoj onoj
 gospodi, koja pripolaše ulaznicu, ne mogav
 „obno prisustvovati veselici, kao gje Bach-
 man ud. Paolina iz Bistrice i for.; Skender
 Matilda iz Kastva i for.; te gospoda:
 Viktor Tomišić, pom. kapetan iz Voloskoga
 5 for.; Baccarich Josip, posljednik iz Spin-
 čičić 5 for., dr. Matko Laginja, odvjetnik
 iz Pulje 3 for., Zamičić Vinko, župnik iz
 Voloskoga 3 for., Frane Šepić i Ivan Grgu-
 rina iz Rukavca 3 for., Turak Ante nad-
 župnik iz Kastva 2 for., Marotti Josip iz
 Spinčići 2 for., Pilepić Vinko iz Hosti i
 for. 50 novč.; po 1 for. postlaše gg.: Dukić
 Milan iz Kastva, Karlavaris Ljudevit iz
 Rieke, Jurinčić Robert. učitelj na Brežicah,
 Alesovec Ivan iz Opatije i Jelusičić Antun
 iz Kastva; kao i onoj štovarvoj gospodi,
 koja preplatiše ulaznicu.

Konačno blagodarnim svima i svakomu,
 koji je isto pripomogao i doprinosač; da
 je ova zadnja čitaonika zabava ovako
 sjajno i dišeno izpala.

Hrvatska Čitaonica
 Kastav, 8. februara 1894.

Predsjednik:
 Ante Dukić.

Listnica uredništva.

Gosp. A. R. Vabrige: Istino je, da ste upla-
 tilii one knjižice, te bijaše ono iz V. davno prije
 napisano, živili Vi i svi tamoo našli!

Gosp. N. J. Fort-Said: Traženi koledar po-
 plani vam je po našem nalogu jedan naš trgovac
 iz Puljičine, jer ih mi nimaloamo više; javiti nam,
 da je potrošio za poštarinu 40 novč. Prištajski
 vam odšdrav i do vida va!

Listnica uprave.

Gosp. F. S. Omaha: Primijmo pismo sa 8
 dolara, to vam promijenimo naslov. Ostalo u bu-
 dućem broju. Da ste nam zdravo i veselo u tih
 dalekih stranah!

Nadalje uplativši sa M. S. sljedeći: D. F.
 Kastav for. 14.10; C. I. Poroš for. 2.50; N. I.
 Maržana for. 8; B. M. Brgudac for. 2; S. V.
 Boljan for. 2; D. O. Samobor for. 2; Car. v. Beč
 for. 1.25; M. I. Varadin for. 5; G. I. Vranjio
 for. 2; J. A. Sinj for. 5; M. S. Dubašnica for.
 2.50; K. S. Lohinj for. 5; M. P. Lohinj for. 2;
 R. A. I. Unjje for. 2; K. S. Tinjan for. 2; D. F.
 Tinjan for. 4; B. I. Pidan for. 5; M. I. Klana
 for. 1; S. J. Lupogtar for. 2. (Bilod)

„Kupi kod kevača ništa kod ke-
 vačica“, kaže stara poslovica.

Ovu mogu punim pravom na moj savod
 uprviti, jer jedino tako volika trgovina, kao
 što je moja, imade rasprodajom ogromnih vr-
 stih stvari i drugih prednostih, jeftine troškove,
 koji moraju konačno kupcem koristiti.

Krasne uzorke privatnim naročnikom šal-
 ljom ladava i franko. Dogače knjige uzoraka,
 kakvih jošto nebijate, za krojače nofrankirane.

Tvri za odiela.
 Paravien i doaking za visoko svetoštvo, propi-
 sano tvri za odiela za o. kr. činovnike, vele-
 rane, vatrogasce, Školske, livrsje, sukna za
 biljard i igrače stolova, pokrivala za kofije,
 tvri za lovačke kapute, nepromočne tvri za
 pražje, plaće za putnike od f. 4-14.

Vredne oiene, patšene, trajne, čisto vru-
 mano sukneke tvri, na jufine otiralnice, koji
 su vriedni jedva krojačke plaće, preporeta

Joh. Stikarofsky,
Brno (Austrijski)
 (Händeloster).
 Najveće skladište blaga vriedno pol mil. for.
 — Razpošilja samo pouzotjem! —
 Dopisnje: njemački, mađarski, češki, poljski,
 talijanski, francuski i engleski. 24-2

Štraljke i sumpornjače za trte
inžinira Zivica.
 mlini i stiskalnice za vino,
 sisaljke ili pumpe za svaku
 porabu, cjevi svake vrsti i
 pipe, motori (stroji za gonjenje
 drugih strojeva) na paru i sa
 petrolejem, te svakovrstne
 druge strojeve i sve potre-
 boče za iste
 dobiva se uvijek u skladištu tvrdke
Schivitz & Comp.
 (Živic i drug.)
 Via Zonta broj 5 u Tretu.

J. Pserhoferia lekarna „Zum goldenen Reichsapfel“.

Kričistilne krogiljice, prej imenovane univerzalne krogiljice

zauzujto to imo po vnoj pravici, kajti v resolu je mnogo bolesni, pri katerih so te krogiljice
 pokazale svoj izvrstan učinak
 Za več desetletij so te krogiljice povsod razširjene in malo društva utegno se najti, v
 katerih bi pogrešali malo zaloga tega izvrstnega domačega sredstva
 Vsi zdravniki so pripravovali in pripravotajo te krogiljice kot domače sredstvo, posebno
 pa proti boleznim po slabi prebavi i zabasanju.
 Te krogiljice stajajo: 1 škatilica z 15 krogiljicami 21 nč.,
 jeden zavitek 6 škatilic 1 gld. 5 nč., pri nofrankovani pošiljavi 1
 gld. 10 nč. — Ako se donar naprej pošlje, ni treba plašati porta, in stano: 1 zavitek
 krogilje 1 gld. 25 nč., 2 zavitka 2 gld. 80 nč., 3 zavitki 3 gld. 95 nč., 4 zavitki 4 gld. 40 nč.,
 5 zavitkov 5 gld. 20 nč., 10 zavitkov 9 gld. 20 nč. (Manj kot jeden zavitek so ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva J. Pserhoferjeve kričistilne krogiljice?
 in pastiti je, da ima pokrov vanko škatiljice lasti podpis J. Pserhofer v rudičih
 pisanih, kat'orega je videti na zavodilo za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja, 1 poso- dica 40 nč., prosto poš- tine 60 nč.	Angleški balzam, 1 steklenka 50 nč.
Troptčev sok, 1 steklenka 50 nč.	Fijakerski prsni prašek 1 škatilica 35 nč., poštalina prosto 10 nč.
Amerik. mazilo za trganje, 1 posodica 1 1 škatilica 50 nč., 1 škatilica 60 nč., 1 škatilica 70 nč.	Tanokininska pomada J. Pserhoferja, po- skatilica 2 gld.
Prah proti potenju nog, 1 stekl. 40 nč., poš- t. n. 50 nč.	Univerzalni plašter prof. Steudata, 1 poso- dica 50 nč., prost. 75 nč.
Balzam za goltance, 1 stekl. 40 nč., poš- t. n. 50 nč.	Univerzalna čistilna sol A. W. Dultricha, domaće sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.
Življenska esenca (Praške kapljice) 1 steklenka 22 nč.	

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmaceutične spo-
 jiljate, ki se bilo po svih avstrijskih činoispitih oznazanje; in se na zahtevanje točno in v
 oeno preskrljivo tud predmoti, kojih ut v zalogi. — Razpošiljanje po pošti
 vrie se točno, a treba bi donar poprej doposlati; večju naročila tud po poštnem povzotju.
**Pri dopošiljavi denarja po poštni nakaznici stane
 porto dosti manj kakor po povzotju.**

12-6

Popievke
 za četiri mužka grla
 uglazbio
M. B. RAŠAN.

Čisti utržak od ovih
 popievaka jest namie-
 njen „Družbi sv. Ci-
 rila i Metoda za Istru“.

Ciena i for.

Dobiva se kod ured-
 ničtva našega lista.

Badava dobije svaki predplatnik 4 krasne slike u bojama.

Badava! 5000 otisaka

broja novoga
L. VII. tečaja
 najvećeg ilustriranog
 lista

DOM I SVIET

dotiskani su

u knjižari **LAV. HARTMANA**
 (Kugli i Deutach)

a šalje se svakomu tko dopisnicom
 zahijeva

badava i franko.

Ovaj list sadržaje
 mnoštvo izabranih i vrlo
 zanimivih pripovjedaka hrvat-
 skih pisaca, prevoda i mnogo umjet-
 ničko izradjenih slika.

Predplata: Za cjele godnu for. 6—
 Za pol godine for. 3—
 Za četvrt godine for. 1:50

a šalje se poštnskom naputnicom

Knjižari LAV. HARTMANA
 (Kugli i Deutach)
 Ilica 2 — ZAGREB — Ilica 2.

Za pol cene dobije svaki predplatnik „Dom i Sveti“ krasni
 šaljivi i mnogimi slikami nakideni list „Zvekan“, jer se „Dom i Svetom“
 skupa stoji samo 8 for. za cjele, 4 for. za pol, 2 for. za četvrt godine
 Prvi broj istoga šaljemo svakomu na zahtjev badava.

Najbolji sat na svijetu!
 — jest naš —
 švicarski crno-ocalni sat
 sa točnim ciklovim strojem.

Ovaj sat, urođen na časova, namjenja uz
 jamstvo nikada svoju krasnu vanjštinu, je je
 osobito za običnu porabu ne-bhodno potrebiti
 gg. vojnikom, putnikom, turistom, lovcom, do
 jeznikim i šumarskim činovnikom itd. Brakto,
 pa pojednavao i zlatan sat, udložit do ga se
 mogli naš crno-ocalni. Takav sat stoji uz tro-
 godišnje pismeno jamstvo samo f. 7 (za go-
 spodje f. 8.50). K tomu pripadajući lančić za
 gospodu f. 1. Chatain za gospodje f. 1.50. —
 Dobiva se jednino kod središnjeg urada za
 crno-ocalne satove

Rix, Wien, III.
 Fspredavaocem najdem popuzta.
 Bez putnika. Bez podružnicah.

crno-ocalni sat.
 Odgovorni urednik Mate Mandić.